ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ
ARSIS - ASSOCIATION FOR THE SOCIAL SUPPORT OF YOUTH

www.arsis.gr

Κοινωνική Εργασία στο δρόμο για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων

In partnership with UNHCR The UN Refugee Agency

Το Πρόγραμμα «Child Protection, Youth Support and Non-Formal Education Activities in Greece» υλοποιείται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Co-funded by the Asylum, Migration and Integration Fund of the European Union

Ιστορικό της παρέμβασης

Η ομάδα Streetwork της ΑΡΣΙΣ δραστηριοποιείται από τον Ιανουάριο του 2017 έως και σήμερα στην περιοχή της Θεσσαλονίκης με στόχο τον εντοπισμό και την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων σε κίνδυνο. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και τελεί υπό την αιγίδα του Μετανάστευσης και Ασύλου.

Η ομάδα παρεμβαίνει στους δρόμους της Θεσσαλονίκης καθώς και σε περιοχές του ευρύτερου αστικού ιστού όπου διαβιούν σε συνθήκες επισφάλειας/αστεγίας οι νεοεισερχόμενοι πρόσφυγες, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων. Οι τελευταίοι αποτελούν πληθυσμό με αυξημένη ευαλωτότητα και ειδικές ανάγκες υποστήριξης, οι οποίες εντείνονται λόγω των επισφαλών συνθηκών διαβίωσης, αλλά και του γεγονότος ότι είναι πληθυσμόςσε κίνηση και λόγω της ανηλικότητας αντιμετωπίζεισοβαρούς κινδύνουςθυματοποίησης και εκμετάλλευσης.Παράλληλα, η ομάδα παρεμβαίνει και σε χώρους αστυνομικών τμημάτων όπου κρατούνται ασυνόδευτοι ανήλικοι σε καθεστώς «προστατευτικής φύλαξης», μέχρι την τελική τους τοποθέτηση σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας ανηλίκων.Η δράση της ομάδας υποστηρίζεται απότη λειτουργία του Κέντρου Ημέρας, όπου οι ανήλικοι έχουν πρόσβαση σε ζεστό φαγητό, καθαρά ρούχα, ξεκούραση και εκπαιδευτικές/ψυχαγωγικές δραστηριότητες.Οιπαρεχόμενες υπηρεσίες περιλαμβάνουν πληροφορίες και ενημέρωση για τα δικαιώματά τους,συμβουλευτική βοήθεια, νομική υποστήριξη, ψυχολογική ενδυνάμωση και διασύνδεση με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Επίσης, στον ίδιο χώρο οργανώνονται ενημερωτικές δράσεις προς την τοπική κοινότητα και την κοινωνία των πολιτών.

Από το 2021 η δράση της ομάδας Streetwork έχει συμπεριληφθεί στον Εθνικό Μηχανισμό για την Άμεση Ανταπόκριση για τους Ασυνόδευτους Ανηλίκους , που δημιουργήθηκε από την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου.Στο νέο αυτό πλαίσιο, συνέχισε να παρεμβαίνει στους δρόμους της πόλης με Κινητές Μονάδες για τον εντοπισμό ασυνόδευτων ανηλίκων και την συνοδεία τους σε επείγουσες δομές φιλοξενίας, αλλά και να λειτουργεί το Κέντρο Ημέρας ως χώρο υποδοχής, ενημέρωσης και διασύνδεσης των ανηλίκων με υπηρεσίες προστασίας. Παράλληλα, λειτούργησε και μια νέα δράση με ομάδα επαγγελματιών για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος των ανηλίκων που διέμεναν στην Επείγουσα Δομή Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων - ασφαλή ζώνη στο Βαγιοχώρι Βόλβης. *Η δράση αυτή ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2021.*

Παιδιά στο δρόμο

Ποια είναι, λοιπόν, τα παιδιά που ζουν στο δρόμο; Πρόκειται για ευάλωτους ασυνόδευτους ανηλίκους, κατά κύριο λόγο αγόρια, που προέρχονται από χώρες όπως το Πακιστάν, το Αφγανιστάν, η Συρία, το Μαρόκο, η Αλγερία, η Αίγυπτος, το Ιράκ, η Σομαλία κ.α. Οι ανήλικοι είναι συχνότατα νεοεισαχθέντες στην χώρα, βρίσκονται σε συνθήκες αστεγίας ή επισφαλούς στέγασης, και δεν έχουν καμία φροντίδα από ενήλικα πρόσωπα του συγγενικού τους περιβάλλοντος.

Ο κύριος τρόπος εντοπισμού των ανηλίκων είναι μέσω των παρεμβάσεων στον δρόμο σε κεντρικά σημεία της πόλης, κοντά στους σταθμούς μετακίνησης καθώς και σε μέρη που συχνάζουν ομοεθνείς των παραπάνω εθνικοτήτων. Η πρώτη προσέγγιση γίνεται με βασικό στόχο την γνωριμία με τον ανήλικο, την ενημέρωσή του για την πρόσβαση του ανηλίκου σε βασικά δικαιώματα προστασίας, όπως η υλική και ιατρική υποστήριξη, η στέγαση και η νομική βοήθεια.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί, προκειμένου να μπορέσει να εκφράσει στους επαγγελματίες μας τους φόβους και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Λόγω ακριβώς των συνθηκών διαβίωσής τους, οι ανήλικοι είναι εκτεθειμένοι σε διαφόρων μορφών κινδύνους, όπως στέρηση ελευθερίας/κράτηση, κακοποίηση και εκμετάλλευση, ενώ παράλληλα είναι διαρκώς εκτεθειμένοι στις καιρικές συνθήκες. Επιπλέον, διαβιούν σε συνθήκες κακής υγιεινής, ανεπαρκούς ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και στέρησης των βασικών για την διαβίωσή τους αγαθών.

Οι ανήλικοι μπορούν να έρθουν στο Κέντρο Ημέρας της ΑΡΣΙΣ επί της οδού Ορφανίδου 6 στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, το οποίο είναι ένας κατάλληλα διαμορφωμένος χώρος που στοχεύει στη δημιουργία ενός αισθήματος αποδοχής, ασφάλειας, συμπαράστασης και φροντίδας. Εκεί οι ανήλικοι μπορούν να κάνουν μπάνιο, να πλύνουν τα ρούχα τους, να λάβουν είδη υγιεινής, να ξεκουραστούν, να παίξουν, να διαβάσουν και να μιλήσουν με έμπειρους στην παιδική προστασία συνεργάτες. Παράλληλα, δρομολογούνται οι απαραίτητες διαδικασίες για τη στέγασή τους, διενεργούνται ιατρικές εξετάσεις και λαμβάνει χώρα εκτεταμένη νομική ενημέρωση από τους δικηγόρους της Υπηρεσίας. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην ψυχοκοινωνική στήριξη και ενδυνάμωση των ανηλίκων καθ' όλη την διάρκεια της εξυπηρέτησης τους από τους επαγγελματίες μας. Τέλος, , κατά την παραμονή των ανηλίκων στο Κέντρο Ημέρας, αλλά και για όλο το χρονικό διάστημα εξυπηρέτησής τους,πραγματοποιούνται εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες, όπως μαθήματα ελληνικών και εκπαιδευτικά παιχνίδια.

Στα πέντε χρόνια της λειτουργίας της Υπηρεσίας μας έχουμε παρατηρήσει πως υπάρχει εξαιρετικά ελλιπής ενημέρωση των ανηλίκων σχετικά με τα δικαιώματά τους, το συγκεκριμένο πλαίσιο παιδικής προστασίας στην Ελλάδα αλλά και τις εκάστοτε διαδικασίες ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου. Για αυτό το λόγο, οι επαγγελματίες αφιερώνουν ιδιαίτερη προσοχή και χρόνο στην ενημέρωση των ανηλίκων, έτσιώστε να κατανοούν τις διαδικασίες που τους αφορούν και να είναι σε θέση να συμμετέχουν υπεύθυνα σε αυτές.

Πρόσβαση στο άσυλο και νομική υποστήριξη

Α. Σε σχέση με τους ωφελούμενους του Streetwork εν γένει

Όπως από την αρχή του προγράμματος της ομάδας Streetwork, έτσι και την περίοδο 2020-2021, η νομική υπηρεσία της ομάδας συνέχισε να παρέχει πλήρη νομική υποστήριξη και εκπροσώπηση σε ανηλίκους άστεγους, ή προσωρινά φιλοξενούμενους σε διαμερίσματα ομοεθνών τους, είτε σε ανηλίκους χωρισμένους από την οικογένεια τους οι οποίοι διαμένουν στην Ελλάδα με κάποιο συγγενικό τους πρόσωπο (separated). Είναι πρόδηλο ότι το ιδιαίτερα επισφαλές καθεστώς αυτών των ανηλίκων δημιουργεί ποικίλες προκλήσεις στη νομική τους εκπροσώπηση ενώπιον των Διοικητικών και Δικαστικών Αρχών.

Η ομάδα των νομικών, εκτός από τη συνδιαμόρφωση από κοινού με τους κοινωνικούς επιστήμονες της ομάδας, ενός εξατομικευμένου σχεδίου στήριξης των εξυπηρετούμενων ανηλίκων με βασικό εργαλείο τις συστηματικές συναντήσεις για τη διαχείριση υποθέσεων, ανέλαβε και τη νομική τους υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένων όλων των απαιτούμενων ενεργειών και διαδικασιών.Στις αρμοδιότητες

των νομικών της ομάδας περιλαμβάνονται ενδεικτικά οι παρακάτω ενέργειες: η ενημέρωση και η συνδιαλλαγή με την υπηρεσία της Εισαγγελίας Ανηλίκων Θεσσαλονίκης, η παραπομπή για τον ηλικιακό προσδιορισμό σε περιπτώσεις κατά τις οποίες προκύπτει αμφιβολία για την ανηλικότητα, η προετοιμασία για την καταγραφή του αιτήματος διεθνούς προστασίας, καθώς και η συμπαράσταση για τους αιτούντες ενώπιον του αρμόδιου Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου. Επίσης, η προετοιμασία και η συμβουλευτική βοήθεια προκειμένου για τις συνεντεύξεις επί του παραδεκτού και επί της ουσίας του αιτήματος ασύλου καθώς και η επικοινωνία-συνεργασία με την αρμόδια Μονάδα Δουβλίνου προκειμένου για υποθέσεις οικογενειακής επανένωσης. Επιπλέον, η νομική ομάδα έχει αναλάβει την κατάθεση ενστάσεων υπόψιν των χειριστών/χειριστριών του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου Θεσσαλονίκης κατά της νομιμότητας της ΚΥΑ 42799/2021, σε συνεργασία και με την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων Θεσσαλονίκης, αλλά και την εκπροσώπηση των ανηλίκων ενώπιον ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων και αστυνομικών αρχών.

Θέματα - Προκλήσεις

1) Ηλικιακός Προσδιορισμός: Με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 9889/2020 των Υπουργών Υγείας / Μετανάστευσης και Ασύλου ρυθμίστηκε το ακανθώδες ζήτημα του ηλικιακού προσδιορισμού των αιτούντων άσυλο με μία ενοποιημένη διαδικασία, η οποία τουλάχιστον σε τυπικό επίπεδο έμοιαζε να συμμορφώνεται με τις επιταγές μιας διεπιστημονικής προσέγγισης, όπως αυτή είχε υποστηριχθεί και από την ΑΡΣΙΣ με βάσει την μακρόχρονη εμπειρία της αναφορικά με τις προβληματικές των προηγούμενων διαδικασιών. Η νομική ομάδα του Streetwork έπαιξε αποφασιστικό ρόλο και στην ερμηνεία της εν λόγω ΚΥΑ, με την εδραίωση μίας διαδικασίας και συνδιαλλαγής με τους υπεύθυνους της ΥΠΥΤ και με επισημάνσεις προς τους αρμόδιους ιατρούς οι οποίοι επιλαμβάνονται στο πρώτο από τα προβλεπόμενα στάδια της διαδικασίας για την ορθή ερμηνεία της ΚΥΑ.

2) Εισαγγελικές Διατάξεις Ανάθεσης Φροντίδας: Στο παρελθόν η ανάθεση της επιτροπείας των χωρισμένων ανηλίκων σε συγγενικό τους πρόσωπο ενέπιπτε στην αρμοδιότητα του κατά τόπον Μονομελούς Πρωτοδικείου κατά την Εκουσία Δικαιοδοσία του, έπειτα από εισαγωγή της αίτησης από την/τον Εισαγγελέα Ανηλίκων. Ωστόσο, με τη θέση σε τυπική ισχύ του Ν.4553/2018 περί επιτροπείας ανηλίκων, τα εν λόγω Δικαστήρια άρχιζαν να απορρίπτουν τις σχετικές αιτήσεις με αιτιολογικό την αρμοδιότητα της/του Εισαγγελέως/έα Ανηλίκων, παρόλο που ο νόμος ήταν και παραμένει πρακτικά ανεφάρμοστος.

Η νομική ομάδα παρείχε γνωμοδότηση προς την Εισαγγελία Ανηλίκων Θεσσαλονίκης σχετικά με το πως θα πρέπει να αντιμετωπιστούν οι υποθέσεις χωρισμένων ανηλίκων, οι οποίοι βρίσκονται στη φροντίδα συγγενικών τους προσώπων, τουλάχιστον μέχρι την ουσιαστική εφαρμογή του εν λόγω νόμου. Ως αποτέλεσμα,

παγιώθηκε η πρακτική να εκδίδεται εισαγγελική διάταξη ανάθεσης της εν τοις πράγμασι φροντίδας ανηλίκου σε συγγενικό του πρόσωπο, βάσει του αρθ. 60 παρ.2 Ν.4636/2019, έπειτα από αίτηση και κοινωνική έκθεση της υπηρεσίας του Streetwork προς την Εισαγγελία Ανηλίκων.

3) DNA: Προκειμένου να αποδειχθεί ο συγγενικός δεσμός μεταξύ ανηλίκων αιτούντων οικογενειακή επανένωση και συγγενών τους σε άλλο κράτος-μέλος της Ε.Ε., και εν προκειμένω όταν τα προσκομισθέντα αποδεικτικά έγγραφα δεν αρκούν ή αμφισβητούνται από το αρμόδιο γραφείο της χώρας υποδοχής, είναι απαραίτητη η διενέργεια εξετάσεων DNA. Μάλιστα, οι αρχές τις Ισπανίας ήδη από το 2020 απαιτούν τη διενέργεια της εν λόγω εξέτασης, ακόμα και αν έχουν προσκομισθεί όλα τα απαραίτητα έγγραφα που προβλέπει ο κανονισμός "Δουβλίνο ΙΙΙ". Η νομική ομάδα του Streetwork εξασφάλισε ένα δίκτυο συνεργαζόμενων εργαστηρίων σε πολλές χώρες της Ευρώπης, τα οποία παρέχουν τις εν λόγω εξειδικευμένες υπηρεσίες. Επιπλέον, διευκόλυνε τη λήψη δειγμάτων DNA από τους αιτούντες σε συνεργασία με την ιατρό της ΑΡΣΙΣ, επιλύοντας ταυτόχρονα λεπτά ζητήματα τα οποία αφορούν τα προσωπικά δεδομένα των ανηλίκων, τη συναίνεση στις ιατρικές πράξεις, την ταυτοποίηση και την αποδεικτική ισχύ των εργαστηριακών αποτελεσμάτων.

4) Με τη δημοσίευση της ΚΥΑ 42799/2021, η Τουρκία χαρακτηρίστηκε ως ασφαλής χώρα για τους αιτούντες άσυλο από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές και τη Σομαλία. Έτσι προστέθηκε ένα στάδιο εξέτασης του παραδεκτού της αίτησης ασύλου, από το οποίο δεν εξαιρέθηκαν οι ασυνόδευτοι ανήλικοι. Η νομική ομάδα συνέβαλε στην ερμηνεία των διατάξεων της ΚΥΑ και ανέλαβε τη συμπαράσταση των ανηλίκων αιτούντων κατά τη διαδικασία εξέτασης του παραδεκτού των αιτήσεων τους, προβάλλοντας ενστάσεις βασισμένες σε νομικά επιχειρήματα κατά της νομιμότητας της εν λόγω ΚΥΑ, πρωτίστως όταν πρόκειται για υποθέσεις ασυνόδευτων ανηλίκων.

Β. Σε σχέση με τους διαμένοντες στη δομή επείγουσας φιλοξενίας Βαγιοχωρίου

Ιδιαίτερος υπήρξε ο ρόλος της ΑΡΣΙΣ ως προς την υποστήριξη της πρόσβασης στο άσυλο των ασυνόδευτων ανηλίκων, οι οποίοι διέμεναν προσωρινά στην Επείγουσα δομή φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ασφαλή Ζώνη Βαγιοχωρίου *που λειτουργούσε υπό την ευθύνη του Δ.Ο.Μ.* Η ομάδα που ανέλαβε το έργο της νομικής συμβουλευτικής βρέθηκε εδώ αντιμέτωπη με τη βασική πρόκληση να ανταπεξέλθει στα πιεστικά χρονικά περιθώρια και τον επείγοντα χαρακτήρα των ενεργειών που όφειλαν να ολοκληρώνονται εντός μιας σύντομης χρονικής περιόδου (τριών περίπου εβδομάδων κατά μέσο όρο) διαμονής των παιδιών στη δομή, δίχως να παραιτηθεί από τα ποιοτικά κριτήρια που είχε θέσει εξαρχής για τις υπηρεσίες της προς ανήλικους ωφελούμενους.

Η πλειονότητα των ασυνόδευτων ανηλίκων που εξυπηρετήθηκαν ήταν ακατάγραφοι και, ιδίως, νεοαφιχθέντες στην Ελλάδα. Δεν τους είχε δοθεί ποτέ η ευκαιρία πριν τη μεταφορά τους στην ασφαλή ζώνη να εξοικειωθούν και να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα της ζωής τους, ούτε να αποκτήσουν γνώση και εμπειρία γύρω από ισχύουσες διοικητικές διαδικασίες. Η εξισορρόπηση του συγκριτικού αυτού μειονεκτήματος υπήρξε λοιπόν μία από τις βασικές πτυχές της νομικής συμβουλευτικής που παρασχέθηκε εδώ.

Αναφορικά με την καταγραφή των αιτημάτων ασύλου στο ΠΓΑ Θεσσαλονίκης, αυτή όφειλε να διενεργείται το συντομότερο δυνατόν, δηλ. μια εβδομάδα ως και δέκα μέρες περίπου μετά την άφιξη των παιδιών στη δομή. Ενδεικτικά, πραγματοποιήθηκαν 57 καταγραφές στην Υπηρεσία Ασύλου εντός των 5 μηνών λειτουργίας του Εθνικού Μηχανισμού στη Θεσσαλονίκη. Παρά τη φαινομενική απλότητά της, η καταγραφή των ανηλίκων αιτούντων άσυλο αποτελεί μια ιδιαίτερα «ευαίσθητη» διαδικασία που ενδέχεται να εγκυμονεί σοβαρά ενδεχόμενα λαθών η παραλείψεων, που δύσκολα μπορούν εκ των υστέρων να διορθωθούν. Ως παράδειγμα θα μπορούσε να αναφερθεί, η καταγραφή των προσωπικών στοιχείων και, ιδίως, της κρίσιμης για την θεμελίωση της δικονομικής θέσης του ανηλίκου, ημερομηνίας γέννησης. Παρόμοια ισχύουν και ως προς δηλώσεις σχετικά με τη διέλευση από τυχόν «ασφαλείς» τρίτες χώρες και τους λόγους δίωξης στη χώρα προέλευσης. Έτσι, οι βασικοί παράμετροι της νομικής συμβουλευτικής, τόσο προς τους διαμένοντες στην ασφαλή ζώνη Βαγιοχωρίου, όσο και στους ασυνόδευτους ανήλικους γενικότερα, καθορίστηκαν με βάση την επιδίωξη να μην παραμένουν οι ανήλικοι απλοί θεατές μιας εκ των άνωθεν διαδικασίας, αλλά να καθίστανται, όσο το δυνατόν περισσότερο, ενεργοί συμμέτοχοι σε αποφάσεις και διοικητικές ενέργειες που τους αφορούσαν άμεσα.

Πολλοί από τους προβληματισμούς που αναφάνηκαν μέσα από τη διαδικασία της νομικής υποστήριξης των ανηλίκων της ασφαλούς ζώνης τέθηκαν υπ' όψιν όλων των εμπλεκόμενων στον Εθνικό Μηχανισμό φορέων και έγιναν αντικείμενο μιας ανοιχτής συζήτησης, η οποία φάνηκε να καρποφορεί, καθότι με την πάροδο του χρόνου σημειώθηκαν θετικές αλλαγές πρακτικής εκ μέρους του Π.Γ.Α. Θεσσαλονίκης.

Τέλος, η νομική ομάδα της ΑΡΣΙΣ παρέμεινε σταθερά προσηλωμένη στον στόχο της να αξιοποιεί προς το συμφέρον του κάθε ωφελούμενου ατομικά, κάθε εμπεριστατωμένη τεκμηρίωση η καλή πρακτική που προέκυπτε από την επίδρασή της στην επίλυση διαδικαστικών ζητημάτων που είτε δημιουργήθηκαν κατά την εφαρμογή του Εθνικού Μηχανισμού στη πράξη, είτε προέκυψαν εντός του ευρύτερου θεσμικού πεδίου της δράσης του Streetwork γενικότερα. Το γεγονός ότι οι εξυπηρετούμενοι του προγράμματος Streetwork πέτυχαν την επίλυση των επιμέρους νομικών προ-

βλημάτων, ήταν συνέπεια της συγκεκριμένης μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για την διερεύνηση και τον καθορισμό των καλύτερων στην κάθε περίπτωση διαθέσιμων νομικών και πρακτικών επιλογών. Παράλληλα, ένα σημαντικό πρόσθετο όφελος ήταν η«εκπαίδευση» και ενδυνάμωσή τους στην συνειδητοποιημένη διαμόρφωση της αληθινής τους βούλησης και την ανάπτυξη της ικανότητάς τους να συμμετέχουν όσο το δυνατόν πιο υπεύθυνα σε διαδικασίες και αποφάσεις που αφορούν την ίδια τους τη ζωή.

Παρεμβάσεις στην κοινότητα

Από την έναρξη του προγράμματος, η ομάδα κοινωνικής εργασίας στον δρόμο της ΑΡΣΙΣ στη Θεσσαλονίκη έχει εξυπηρετήσει πάνω από 2.770 ασυνόδευτους ανηλίκους που ζούσαν σε συνθήκες αστεγίας. Η σταθερή παρουσία των επαγγελματιών μας στους δρόμους της Θεσσαλονίκης έχει συμβάλλει στη σύνδεση του προγράμματος με την τοπική κοινότητα. Εξάλλου, η μεθοδολογία του προγράμματος δεν προβλέπει μόνο παρεμβάσεις για τον εντοπισμό των ανηλίκων σε επισφαλείς συνθήκες, αλλά και την ενδυνάμωση των κοινοτήτων προκειμένου να αναγνωρίζουν περιπτώσεις παιδιών σε κίνδυνο και να δρουν προστατευτικά για τα ίδια.

Οι ενημερωτικές συναντήσεις που έχουν λάβει χώρα με ομοεθνείς των παιδιών που υποστηρίζουμε, δηλαδή ιδιοκτήτες μαγαζιών, κουρείων, παντοπωλείων και κάτοικοι των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιούμαστε, έχουν οδηγήσει στη δημιουργία μιας σχέσης εμπιστοσύνης ανάμεσα στους μετέχοντες στις μεταναστευτικές κοινότητες και τους επαγγελματίες μας. Αυτή η σχέση και διασύνδεση της Υπηρεσίας μας τόσο με το σώμα της κοινωνίας των πολιτών όσο και με τις μεταναστευτικές κοινότητες καθίσταται κομβική για την άμεση παραπομπή των ασυνόδευτων ανηλίκων σε υπηρεσίες προστασίας. Πλέον δεχόμαστε σε καθημερινή βάση πολλές παραπομπές από παιδιά που εντοπίζονται από ομοεθνείς τους. Χαρακτηριστικά πρέπει να αναφέρουμε και περιπτώσεις πρώην εξυπηρετούμενων μας, οι οποίοι ενηλικιώθηκαν και αυτονομήθηκαν και είναι σε θέση πλέον να παραπέμπουν στην Υπηρεσία μας υποθέσεις ευάλωτων ανηλίκων για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους.

Επομένως δεν μπορούμε παρά να θεωρήσουμε την πραγματοποίηση των παρεμβάσεων αυτών ως μια εξαιρετικά καλή πρακτική, την οποία σκοπεύουμε να επεκτείνουμε στη συνέχεια του προγράμματος.

Προστατευτική φύλαξη και Εθνικός Μηχανισμός Άμεσης Ανταπόκρισης για τους Ασυνόδευτους Ανηλίκους

Ένας από τους βασικότερους τομείς παρέμβασης της ομάδας ΑΡΣΙΣ - Streetwork αφορούσε στην παροχή υλικής, νομικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης σε ασυνόδευτους ανηλίκους οι οποίοι βρίσκονταν υπό καθεστώς προστατευτικής φύλαξης. Στην πράξη, η προστατευτική φύλαξη εφαρμοζόταν κατά κανόνα στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων υπηκόων τρίτων χωρών, οι οποίοι εντοπίζονταν άστεγοι στον αστικό ιστό και κρατούνταν σε αστυνομικά τμήματα μέχρι να βρεθεί για αυτούς θέση σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας. Αν και η παραμονή τους θεωρούνταν προσωρινή, η προστατευτική φύλαξη αποτελούσε μια συνθήκη εγκλεισμού με δυσμενείς συνέπειες στην ψυχική υγεία και ευημερία των ανήλικων που αναγκάζονται να βιώσουν αυτήν την τραυματική διαδικασία.

Αξίζει να τονιστεί ότι κατά κανόνα τα παιδιά εισέρχονται στην εφηβεία με μία ασταθή αίσθηση εαυτού και μια ευάλωτη και συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνική ταυτότητα. Συνεπώς, μία κατάσταση εγκλεισμού όπως η προστατευτική φύλαξη ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά τόσο την ψυχική τους υγεία, όσο και την αίσθηση συγκρότησης του εαυτού και να οδηγήσει σε βαθύτερα προβλήματα ψυχοπαθολογίας. Για παράδειγμα, οι ανήλικοι σε κράτηση συχνά αντιμετώπιζαν συμπτώματα διαταραχών διάθεσης, όπως καταθλιπτικά συμπτώματα, κατατονική συμπεριφορά και συναισθηματική απόσυρση, συμπτώματα αγχωδών διαταραχών, όπως κρίσεις πανικού, ανάδυση φοβιών, ενσωμάτωση του στρες και γενικευμένο άγχος καθώς και ψυχωτικά επεισόδια, με ψευδαισθητικά-παραισθητικά συμπτώματα, πράξεις αυτοτραυματισμού, αυτοκτονικό ιδεασμό και απόπειρες αυτοκτονίας. Όλα τα παραπάνω, εκτός από την ψυχική βλάβη που προξενούσαν, επαναφέροντας στο ψυχικό προσκήνιο πρότερα τραυματικά βιώματα, είχαν ως συνέπεια την παραπομπή τους σε παιδοψυχιατρικές υπηρεσίες, την αποσπασματική χορήγηση ψυχιατρικών αγωγών και εν τέλει, την έκθεση των ανηλίκων σε κίνδυνο.

Δυστυχώς, η προστατευτική φύλαξη αποτελούσε για αρκετούς ανηλίκους το πρώτο πλαίσιο υποδοχής στην Ελλάδα, γεγονός το οποίο δυσχέραινε σημαντικά τη συγκρότηση σχέσεων εμπιστοσύνης με τους επαγγελματίες παιδικής προστασίας, καθώς συχνά υπήρχε ιδιαίτερη δυσκολία κατανόησης των λόγων για τους οποίους βρίσκονταν επί της ουσίας κρατούμενοι δίχως να έχουν διαπράξει κανένα αδίκημα. Ως εκ τούτου, οι ανήλικοι συχνά αντιλαμβάνονταν αρχικά το σύστημα παιδικής προστασίας ως διαδικασία πειθάρχησης/τιμωρίας. Τέλος, λόγω όλων των παραπάνω, υπονομεύονται στην πράξη και οι προοπτικές για την ομαλή ένταξη των παιδιών στο πλαίσιο μιας δομής φιλοξενίας και, κατ' επέκταση, στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Η κατάργηση της προστατευτικής φύλαξης τον Δεκέμβριο του 2020 και η ίδρυση του Εθνικού Μηχανισμού Άμεσης Ανταπόκρισης Ασυνόδευτων Ανηλίκων υπό την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων έθεσε τα θεμέλια για ένα πλαίσιο το οποίο διασφαλίζει ουσιαστικά την προστασία και την αξιοπρέπεια τους. Η προστατευτική φύλαξη αντικαταστάθηκε από μεταβατικές δομές προσωρινής φιλοξενίας στις οποίες οι ανήλικοι παραμένουν για περίπου 3 εβδομάδες, δρομολογείται η καταγραφή τους στην Υπηρεσία Ασύλου και λαμβάνει χώρα η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντός τους από εξειδικευμένους επαγγελματίες, ενώ ταυτόχρονα διαβιούν σε αξιοπρεπείς συνθήκες, με εξασφαλισμένη την σίτιση, την προσωπική υγιεινή, την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, τη νομική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη. Μετά το πέρας των 3 εβδομάδων και την αρχική τους υποστήριξη, οι ανήλικοι τοποθετούνται σε μακροχρόνιες δομές φιλοξενίας, με γνώμονα το βέλτιστο συμφέρον τους.

Αυτό το πλαίσιο υποδοχής διευκολύνει την ομαλή ένταξη των ανηλίκων στο σύστημα παιδικής προστασίας, λειτουργώντας προστατευτικά για τους ανηλίκους και ενδυναμώνοντάς τους, ενώ ταυτόχρονα αποτρέπει κινδύνους παραβίασης των δικαιωμάτων τους. Θεωρούμε κομβική την συγκρότηση αυτού του κατάλληλου πλαισίου για την προστασία των ασυνόδευτων παιδιών, το οποίο μέσω της άμεσης κάλυψης όλων των βασικών αναγκών διαβίωσης, επιτρέπει την προσωπική ανάπτυξη και εξέλιξη, βοηθώντας στην απάλυνση των τραυματικών βιωμάτων του παρελθόντος και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την σχεδιασμό της μελλοντικής ζωής.

Ευαλωτότητα

Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι αποτελούν μια εξαιρετικά ευάλωτη κατηγορία πληθυσμού, καθώς έχουν αποχωριστεί από τους νόμιμους κηδεμόνες τους και βρίσκονται ως επί το πλείστον χωρίς κάποιο ουσιαστικό υποστηρικτικό δίκτυο. Η απώλεια της αίσθησης του οικείου επιτείνεται από την επισφάλεια των συνθηκών κατά την «υποδοχή» τους στη χώρα μας.

Από τους 435 ανηλίκους που υποστηρίχθηκαν από την Υπηρεσία, οι 153 εμφάνιζαν ιδιαίτερες ανάγκες αναφορικά με την υποστήριξή τους λόγω αυξημένης ευαλωτότητας. Η ευαλωτότητα αυτή μπορεί να οφείλεται στις συνθήκες που υπήρχαν στη χώρα καταγωγής (πολεμικές συρράξεις, φυλετικές/θρησκευτικές/πολιτικές/έμφυλες διακρίσεις, έμφυλη βία, ενδοοικογενειακή βία, σεξουαλική κακοποίηση), αλλά και στις τραυματικές εμπειρίες κατά τη μεταναστευτική τους διαδρομή, όπως βίαιη συμπεριφορά από τους διακινητές, εργασιακή ή σεξουαλική εκμετάλλευση/εμπορία ανθρώπων,σωματική/λεκτική/ψυχολογική/σεξουαλική κακοποίηση, κακομεταχείριση, αστυνομική βία και απωθήσεις κατά την προσπάθεια διάσχισης των

συνόρων, και βίαιος αποχωρισμός από τα άλλα μέλη της οικογένειας. Επιπλέον, κατά την παραμονή τους σε επισφαλείς συνθήκες οι ανήλικοι κινδυνεύουν να θυματοποιηθούν από τρίτους (ομοεθνείς, διακινητές, ημεδαπούς) με σκοπό την εκμετάλλευση/εμπορία τους (σεξουαλική, εργασιακή εκμετάλλευση και εξαναγκαστική παραβατικότητα). Συχνά οι ανήλικοι αναφέρουν πως έχουν υποστεί ρατσιστική βία, απειλές κατά της ζωής τους, ενώ δυστυχώς υπάρχουν και ανήλικα θύματα τροχαίων δυστυχημάτων κατά τη διακίνηση τους εντός της ελληνικής επικράτειας. Πάγια θέση της ΑΡΣΙΣ είναι πως όσοι ασυνόδευτοι ανήλικοι βρίσκονται σε επισφαλείς συνθήκες αποτελούν και δυνητικά θύματα εμπορίας ανθρώπων. Για αυτό το λόγο, οι σχετιζόμενοι με τις σχετικές υπηρεσίες/δράσεις επαγγελματίες είναι εκπαιδευμένοι/ες αναφορικά με τις πιθανές ενδείξεις για διαπίστωση του φαινομένου.

Οι ως άνω ψυχοπιεστικές συνθήκες, δεν μπορεί παρά να εγγράφονται στον ψυχισμό των ασυνόδευτων ανηλίκων, διαμορφώνοντας την αντίστοιχη κλινική εικόνα. Οι δυσκολίες ψυχικής υγείας, οι οποίες κυμαίνονται από συμπτώματα έντονου στρες/κρίσεις πανικού σε καταθλιπτικά συμπτώματα/ συναισθηματική απόσυρση και αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, αντικατοπτρίζουν τις προηγούμενες συνθήκες ζωής των ανηλίκων και την ανάγκη τους για σταθερότητα και πλαισίωση. Στο πλαίσιο αυτών των δυσκολιών, περιλαμβάνονται και τα φαινόμενα της χρήσης ουσιών και παραβατικότητας, καθώς αποτελούν παράγοντες για τον αποκλεισμό των ανηλίκων από το σύστημα παιδικής προστασίας, ελλείψει εξειδικευμένων και κατάλληλα στελεχωμένων δομών και υπηρεσιών για την υποστήριξή τους. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί και ότι πολλοί ανήλικοι αντιμετωπίζουν σοβαρές ιατρικές παθήσεις και σύνδρομα, τα οποία λόγω της κινητικότητας του πληθυσμού δεν είναι εύκολα διαγνώσιμα.

Η έννοια του βέλτιστου συμφέροντος

Ο θεσμοθετημένη έννοια του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού και ο εξατομικευμένος προσδιορισμός του αποτελεί τη βάση για την έννοια της παιδικής προστασίας,και συνιστά θεμελιώδη αρχή της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ (Άρθρο 3). Σε συνδυασμό με το δικαίωμα στην επιβίωση και την ανάπτυξη, την αρχή της μη διάκρισης και τη συμμετοχή του παιδιού στις αποφάσεις για τη ζωή του, συνιστούν το κεντρικό πλαίσιο της ΣΔΠ. Πρόκειται για την έννοια που διασφαλίζει ότι το συμφέρον του παιδιού τίθεται σε προτεραιότητα σε όλα τα ζητήματα που το αφορούν και το επηρεάζουν, ενώ ο καθορισμός του συμφέροντος αυτού αποτελεί μια διεπιστημονική και δυναμική διεργασία.

Οι φορείς έχουν υποχρέωση να λαμβάνουν υπόψη τα άμεσα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα συμφέροντα και την ευημερία του παιδιού, προτείνοντας συγκε-

κριμένες, ασφαλείς και βιώσιμες λύσεις. Η αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος πρέπει να στηρίζεται ενδεικτικά στα εξής:

- Προσωπικές περιστάσεις-ιστορία του κάθε παιδιού
- Ηλικία και επίπεδο ωριμότητάς του
- Κατάσταση της οικογένειας του παιδιού
- Κατάσταση στη χώρα καταγωγής
- Ευαλωτότητα παιδιού, κίνδυνοι στους οποίους εκτίθεται, ανάγκες προστασίας
- Επίπεδο ένταξης παιδιού στη χώρα υποδοχής
- Πνευματική και σωματική υγεία του παιδιού
- Συνθήκες εκπαίδευσης
- Κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες διαβίωσης

Παράλληλα, είναι σημαντικό όλα τα παραπάνω να σταθμίζονται και με βάση το φύλο, την ιθαγένεια, το εθνοτικό, γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο του κάθε παιδιού.

Στη δική μας καθημερινή πρακτική, έχουμε αναλάβει την διεκπεραίωση δράσεων που στοχεύουν στην εξασφάλιση του απόλυτου σεβασμού στα δικαιώματα του παιδιού. Αναγνωρίζοντας την κρισιμότητα του καθορισμού του βέλτιστου συμφέροντος, προσπαθούμε να εντάξουμε στο πλάνο δράσης όσο το δυνατόν περισσότερες οπτικές αναφορικά με τη ξεχωριστή συνθήκη του κάθε παιδιού, δίνοντας απόλυτη έμφαση στις απόψεις του ίδιου του παιδιού, των φροντιστών του καθώς και όσων επαγγελματιών έχουν εμπλοκή με το παιδί.

Σε αυτό το πλαίσιο οι δράσεις μας δεν παρέχουν μόνο ανακούφιση από τις συνέπειες της κακοποίησης/εκμετάλλευσης και αποκατάσταση αξιοπρεπών συνθηκών ζωής, αλλά είναι άρρηκτα συνδεδεμένες και με τον στόχο της βελτίωσης και ενίσχυσης του θεσμικού πλαισίου που αφορά την παιδική προστασία. Στόχος μας είναι η συνολική προαγωγή της ευημερίας των παιδιών, η ελαχιστοποίηση των κινδύνων, η διασφάλιση της πρόσβασής τους σε υπηρεσίες, και η προετοιμασία τους για την ενήλικη ζωή.

Απολογιστικά στοιχεία του έργου

2017:

- 532 ασυνόδευτοι σε συνθήκη αστεγίας

2018:

- 480 ασυνόδευτοι σε συνθήκη αστεγίας
- 116 ασυνόδευτοι ανήλικοι σε καθεστώς προστατευτικής φύλαξης

2019:

- 879 ασυνόδευτοι σε συνθήκη αστεγίας
- 472 ασυνόδευτοι ανήλικοι σε καθεστώς προστατευτικής φύλαξης

2020:

- 535 ασυνόδευτοι ανήλικοι σε συνθήκη αστεγίας
- 376 ασυνόδευτοι ανήλικοι σε καθεστώς προστατευτικής φύλαξης

2021:

- 413 ασυνόδευτοι ανήλικοι έλαβαν υπηρεσίες (ψυχοκοινωνική, νομική στήριξη)
- 244 ασυνόδευτοι ανήλικοι εντοπίστηκαν από το Κέντρο Ημέρας της ΑΡΣΙΣ
- 116 ασυνόδευτοι ανήλικοι υποστηρίχθηκαν στην Ασφαλή Ζώνη στο Βαγιοχώρι
- 176 ασυνόδευτοι ανήλικοι μεταφέρθηκαν σε ασφαλείς δομές φιλοξενίας από την Κινητή Μονάδα
- 141 ασυνόδευτοι ανήλικοι με ειδικές ανάγκες υποστήριξης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ι. Βασικά νομοθετήματα περί σύστασης της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων:

Π.Δ. 4/2020

Άρθρο 1

Παρ. 3. Συνιστάται Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου. Της Ειδικής Γραμματείας προΐσταται μετακλητός υπάλληλος με βαθμό Β` της κατηγορίας ειδικών θέσεων.

ΝΟΜΟΣ 4636/2019

Άρθρο 2

Παρ. 2. Υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι, μετά από διαδικασία ταυτοποίησης, αναγνωρίζονται ως ασυνόδευτοι ανήλικοι, κατά την έννοια της περ. ι΄ του άρθρου 2 του ν. 4636/2019 (Α΄ 169), παραπέμπονται αμελλητί σε διαδικασία εξεύρεσης επείγουσας φιλοξενίας διά της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και ενημερώνεται προς τούτο η αρμόδια εισαγγελική αρχή για την έκδοση σχετικής διάταξης μεταφοράς.

ΝΟΜΟΣ 4760/2020

Άρθρο 43

Κατάργηση προστατευτικής φύλαξης ασυνόδευτων ανηλίκων

1. Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι, υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, δεν τίθενται σε προστατευτική φύλαξη του άρθρου 118 του π.δ. **141/1991** (Α΄ 58), μόνο εξαιτίας του γεγονότος ότι στερούνται ασφαλούς ή γνωστής διαμονής. Στην περίπτωση αυτήν, ενημερώνονται αμελλητί ο Εισαγγελέας Ανηλίκων ή, ελλείψει αυτού, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών, ο οποίος ενεργεί ως προσωρινός επίτροπος των ασυνόδευτων ανηλίκων της κατά τόπον αρμοδιότητάς του, και η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων μεριμνά για την άμεση παραπομπή των ασυνόδευτων ανηλίκων σε κατάλληλη δομή φιλοξενίας μετά από έκδοση εισαγγελικής διάταξης.

2. Υπήκοοι τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι, μετά από διαδικασία ταυτοποίησης, αναγνωρίζονται ως ασυνόδευτοι ανήλικοι, κατά την έννοια της περ. ι΄ του άρθρου 2 του ν. **4636/2019** (Α΄ 169), παραπέμπονται αμελλητί σε διαδικασία εξεύρεσης επείγουσας φιλοξενίας διά της Ειδικής Γραμματείας Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων και ενημερώνεται προς τούτο η αρμόδια εισαγγελική αρχή για την έκδοση σχετικής διάταξης μεταφοράς.

II. Σύσταση του Εθνικού Μηχανισμού:

Προς υλοποίηση των παραπάνω διατάξεων εγκαινιάστηκε στις 6 Απριλίου 2021 από την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ), την ΑΡΣΙΣ, τη ΜΕΤΑδραση και το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ο Εθνικός Μηχανισμός για τον έγκαιρο εντοπισμό και τη μεταφορά σε ασφαλή στέγαση παιδιών που είναι άστεγα ή διαβιούν σε επισφαλείς συνθήκες

Ο Εθνικός Μηχανισμός περιλαμβάνει μια 24ωρη τηλεφωνική γραμμή για την ταυτοποίηση και τον εντοπισμό παιδιών σε ανάγκη (0030- 2132128888 και 0030- **6942773030**, μέσω WhatsApp ή Viber), η οποία είναι διαθέσιμη σε έξι γλώσσες, επτά ημέρες την εβδομάδα. Η γραμμή παρέχει καθοδήγηση σε παιδιά, πολίτες, τοπικές και δημόσιες αρχές, σχετικά με τα βήματα και τις ενέργειες που πρέπει να πραγματοποιηθούν από τον εντοπισμό ενός ασυνόδευτου παιδιού μέχρι την τοποθέτησή του σε δομές επείγουσας φιλοξενίας.

Ο Εθνικός Μηχανισμός για τον Εντοπισμό και την Προστασία ασυνόδευτων παιδιών υλοποιείται απ' την Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων, με την υποστήριξη ειδικών συνεργατών της Ύπατης Αρμοστείας, ενώ, σε επιχειρησιακό επίπεδο οι οργανώσεις ΑΡΣΙΣ, ΜΕΤΑδραση και Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού συμβάλλουν παρέχοντας κινητές μονάδες, κέντρα ημέρας, γραφεία πληροφόρησης και ομάδες διαχείρισης ατομικών υποθέσεων. Ο ΔΟΜ παρέχει δομές επείγουσας φιλοξενίας. Ο Μηχανισμός συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του Ταμείου Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης.

III. Ασφαλείς χώρες:

Με την υπ' αριθ. 778/2021 (ΦΕΚ 317/Β/29-1-2021) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Μετανάστευσης και Ασύλου χαρακτηρίζονται ως ασφαλείς οι εξής χώρες καταγωγής: Γκάνα, Σενεγάλη, Τόγκο, Γκάμπια, Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία, Αλβανία, Γεωργία, Ουκρανία, Ινδία, Αρμενία, Μπαγκλαντές και Πακιστάν.

Με την υπ' αριθ. 42799/3-6-2021 (ΦΕΚ Β' 2425/Β/7-6-2021) Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εξωτερικών και του Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου δημιουργήθηκε εθνικός κατάλογος ασφαλών τρίτων χωρών με την περίληψη σε αυτών της Τουρκίας για αιτούντες διεθνή προστασία από τις εξής χώρες καταγωγής: Συρία, Αφγανιστάν, Πακιστάν, Μπαγκλαντές και Σομαλία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΝΕΩΝ
ARSIS - ASSOCIATION FOR THE SOCIAL SUPPORT OF YOUTH

www.arsis.gr

Η ΑΡΣΙΣ -Κοινωνική Οργάνωση Υποστήριξης Νέων- είναι μη κυβερνητική οργάνωση. Ιδρύθηκε το 1992 και λειτουργεί στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη, το Βόλο, την Αλεξανδρούπολη, την Κοζάνη και τα Ιωάννινα. Η ΑΡΣΙΣ αναπτύσσει δράσεις, προγράμματα και υπηρεσίες για την προστασία του παιδιού, την υποστήριξη των νέων που μειονεκτούν κοινωνικά και άλλων ευπαθών κοινωνικά ομάδων που απειλούνται με κοινωνική περιθωριοποίηση, ανεξάρτητα από εθνικότητα, καταγωγή, θρήσκευμα, κοινωνικές, πολιτισμικές ιδιαιτερότητες.

ΚΕΝΤΡΟ ΗΜΕΡΑΣ
Ορφανίδου 6
Τ.Κ. 546264 Θεσσαλονίκη
Τηλ. 231 601 5307
Κιν. 6908070490
Email: arsis.streetwork@gmail.com

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Λέοντος Σοφού 26,Τ.Κ. 54625
Τηλ./Fax: 2310 526150
Email: infothes@arsis.gr

In partnership with UNHCR The UN Refugee Agency

Co-funded by the Asylum, Migration and Integration Fund of the European Union

Το Πρόγραμμα «Child Protection, Youth Support and Non-Formal Education Activities in Greece» υλοποιείται από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.